

Anna Bogdańska

"Bibliografia scalonych spisów
zawartości czasopism za lata
1966–2012 : tematyka
humanistyczno-społeczna", Tadeusz
Oracki, Gdańsk 2014 : [recenzja]

Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media nr 3 (22), 215-217

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Anna Bogdańska

Koło Naukowe Bibliotekoznawców
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Opiekun: dr Agnieszka Gołda
e-mail: a.bogdanska.924@gmail.com

Bibliografia scalonych spisów zawartości czasopism za lata 1966–2012 : tematyka humanistyczno-społeczna / Tadeusz Oracki. – Gdańsk : [s.n.], 2014. – 148 s., [7] s. tabl. ; 22 cm. – (Scientia et Veritas ; nr 2)

Niezwykle ważnymi materiałami, przydatnymi każdemu badaczowi w jego pracy naukowej, są wszelkiego rodzaju bibliografie. Można je podzielić ze względu na różne kryteria, jednak wszystkie mają wspólną cechę – są dokumentami informującymi o stanie publikacji na dany temat. Niestety, spisy bibliograficzne, także te o tematyce humanistycznej, społecznej, psychologicznej, socjologicznej, szybko ulegają dezaktualizacji, toteż powstawanie nowych dokumentów obejmujących ogół piśmiennictwa w danych dziedzinach jest bardzo pożyteczne. Szczególną rolę odgrywają bibliografie zawartości czasopism, ujawniające treść tekstów drobniejszych, a przez to trudniej dostępnych.

W 2014 r. Tadeusz Oracki, niegdyś naukowo związany z Uniwersyte-tem Gdańskim, reprezentujący nauki humanistyczne, a w szczególności historię literatury, opublikował wykaz pt. *Bibliografia scalonych spisów zawartości czasopism za lata 1966–2012 : tematyka humanistyczno-społeczna* (Gdańsk 2014) jako wynik swoich zainteresowań badawczych. Złożyły się na niego 1003 opisy bibliograficzne uzupełnione indeksem rzeczowym, dodatkami oraz indeksem przedmiotowym do nich.

Spis bibliograficzny otwiera wstęp, który został podzielony na dwie części. W pierwszej autor zasygnalizował znaczenie bibliografii, a także wskazał przyczyny powstawania niekompletnych spisów bibliograficznych. Udowodnił też użyteczność bibliografii dla różnych dziedzin nauki oraz działalności praktycznej, powołując się przy tym na znawców teorii, metodyki i praktyki bibliografii zawartości czasopism – Mikołaja

Dzikowskiego, Sylwestra Dzikiego oraz Czesława Gutrego. Ten ostatni w latach pięćdziesiątych XX w. był również inicjatorem bibliografii scalonych spisów zawartości czasopism.

W dalszej części wstępu T. Oracki wyjaśnił, dlaczego ograniczył się w spisie do zakresu nauk humanistyczno-społecznych – podjął taką decyzję ze względu na własne kompetencje i zainteresowania badawcze. Spisem objął nauki o człowieku, jego dziejach, nauki o społeczeństwie oraz nauki społeczno-ekonomiczne, kontynuując dokonania C. Gutrego, który w 1953 r. ogłosił *Bibliografię scalonych spisów bibliograficznych zawartości czasopism*, a uzupełnienia przedstawił na łamach „Roczników Bibliotecznych” w 1962 r. (za lata 1953–1962) oraz 1965 r. (za lata 1963–1965).

T. Oracki przyjął w zasadzie założenia metodyczne i koncepcję C. Gutrego¹. Przy doborze materiałów pominął opracowania dostępne tylko w formie rękopisów i maszynopisów oraz zapisy cyfrowe. W zrębie głównym – który poprzedziła nota biograficzna o autorze – ułożonym alfabetycznie według tytułów, znalazły się opisy czasopism. Uwzględnione przez autora periodyki należą nie tylko do kręgu naukowego. Włączył on również wydawnictwa popularnonaukowe i społeczno-kulturowe oraz regionalne i literackie. Gromadząc materiały do spisu, nie ograniczał też zasięgu językowego; w wykazie zbibliografowane zostały bowiem czasopisma ukazujące się w języku polskim, ale też wydawane na terenie Polski m.in. w języku angielskim, niemieckim, francuskim, hiszpańskim, a ponadto czeskim i łacińskim. Kryterium decydującym o ich rejestracji był związek treści z Polską lub jej sprawami.

W zrębie głównym autor zastosował skrócony opis bibliograficzny, a pisownię cyfr ujednotocił do zapisu arabskiego. Tytuły obcojęzyczne zachowały oryginalną pisownię. Część zasadniczą otwierają spisy treści takich czasopism, jak „Acta Archaeologica Carpathica”, „Acta Baltico-Slavica”, „Acta Borussica”, a zamykają – „Życie Nauki”, „Życie Szkoły”, „Życie Szkoły Wyższej”. Na większość opisów, które rozpoczynają hasła w postaci pełnych tytułów czasopism, składają się nazwy autorów scalonych spisów treści, następnie tytuły tych spisów oraz ich lokalizacja w konkretnym periodyku². Mniejszą część stanowią te, w których podano np. spis treści numerów czy tomów. Niektóre opisy zostały wzbogacone o odsyłacze – do innych numerów, stron lub czasopism.

¹ Zrezygnowano jednak z indeksu osobowego, a rzeczowy uproszczono, ograniczono też liczbę elementów opisów bibliograficznych i opuszczono adnotacje.

² Zdarzały się przypadki, gdy pod hasłem zamieszczono kilka opisów bibliograficznych scalonych spisów treści czasopism. Opisy szeregowano wówczas według chronologii ujawnionej w scalonych wykazach.

Całość *Bibliografii...* została poszerzona o indeks rzeczowy, umieszczony bezpośrednio za zrzębem głównym, a odsyłający do numerów poszczególnych czasopism pozycji bibliograficznych; uzupełnienie odsyłające do pozycji opuszczonych w zrzębie głównym³; oraz indeks przedmiotowy odnoszący się do uzupełnień.

Publikacja ta świetnie wzbogaca powstałą wcześniej dokumentację – nie tylko wnosi nowe informacje, ale również uzupełnia z jakichś powodów wcześniej pominięte. Z pewnością może ona przysłużyć się naukowcom i studentom (zwłaszcza kierunków humanistycznych, także bibliologicznych, ponieważ autor umieścił opisy scalonych spisów treści czasopism z tej dziedziny). Biorąc jednak pod uwagę ciągły postęp technologii, rozwój bibliotek cyfrowych oraz centrów udostępniania informacji naukowej, uważam, że warto zastanowić się nad publikacją w formie elektronicznej.

³ 37 opisów ułożono alfabetycznie według pierwszego słowa tytułu periodyku.